T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

www.balioglu.net

Eylül 2020

İÇERİK

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **28**

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU **46**

www.balioglu.net

www.balioglu.net

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 7
7. DENETİM BULGULARI 8
8. EKLER 25

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Atatürk Üniversitesi 2019 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri Tablosu 4
Tablo 2. Atatürk Üniversitesi 2019 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu 4

www.balioglu.net

KISALTMALAR

ADSL: Asymmetric Digital Subscriber Line (Asimetrik Sayısal İnternet Bağlantısı Abone Hattı)

AÖF: Açık Öğretim Fakültesi

AR-GE: Araştırma ve Geliştirme

ATABAUM: Atatürk Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi

ATAYÖS: Atatürk Üniversitesi Yabancı Öğrenci Sınavı

BAP: Bilimsel Araştırma Projesi

BAPKB: Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi

KBS: Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

KDV: Katma Değer Vergisi

ÖBS: Atatürk Üniversitesi Öğrenci Bilgi Sistemi

ÖİDB: Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜFE: Tüketici Fiyat Endeksi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

ÜBYS: Atatürk Üniversitesi yönetim bilişim sistemleri

ÜFE: Üretici Fiyat Endeksi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Üniversitenin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ödenmemiş Borçlarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

2. Üniversiteye Tahsisli Taşınmazın Kiralanmasında Hatalı Uygulama Yapılması

3. İç Kontrol Sistemi Yapılandırma Çalışmalarının Tamamlanmaması

4. Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabul Sınavına Ait Sınav Ücreti Gelirlerinin, Özel Bütçe Yerine Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü Döner Sermayesi Hesabına Kaydedilmesi

5. Döner Sermaye Birimi İle Üniversite Daire Başkanlığı Arasında Görev Çakışması Bulunması

6. Pazarlık Usulü veya Doğrudan Teminlerde Yüzde Onluk Limitin Kamu Bütünleşik Yönetim Sisteminde Takip Edilememesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesine göre çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Atatürk Üniversitesi Anayasa'nın yukarıda yer verilen hükmüne istinaden 07.06.1957 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 31.05.1957 tarih ve 6990 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Yükseköğretim ile ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile esasları bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 1981'den beri yürürlüktedir.

www.balioglu.net

2547 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler sırasıyla;

a. Çağdaş uygarlık ve eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak,

b. Kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insangücü yetiştirmek,

c. Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak,

d. Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve tarım-da modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak,

e. Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini

ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,

f. Eğitim - öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,

g. Yörelerindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılanlara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak,

h. Eğitim teknolojisini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak,

ı. Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim - öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

www.balioglu.net

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilmekte ve atanmaktadırlar. Üniversitenin akademik organı Senato olup Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Akademik yapısı Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokullar, Enstitüler, Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Koordinatörlükler olan Üniversitenin idari yapısında ise Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, İç Denetim Birimi, Etik Komisyonu, Rektör Yardımcıları, Koordinatörlükler, Uygulama ve Araştırma Merkezi, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları ile bunlara bağlı 8 Daire Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliği bulunmaktadır.

Atatürk Üniversitesi bünyesinde 23 fakülte, 1 yüksekokul, 1 konservatuar, 12 meslek yüksekokulu, 8 enstitü, 36 araştırma ve uygulama merkezi, 1 tıp fakültesi araştırma ve uygulama merkezi (hastane) bulunmaktadır.

Üniversite'nin akademik ve idari personele ait dolu kadro sayısı 4.445'tir. Bu

personelden 2.705'i akademik personel olup, idari personel sayısı ise 1.740'dır.

Üniversitenin bağlı, ilgili ve ilişkili olduğu kurum ve idareler değerlendirildiğinde;

Atatürk Üniversitesi'nin ilgili yıl bütçesi hazırlanıp Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, Milli Eğitim Bakanlığı'na sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutulup yürürlüğe konmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile kurulan Yükseköğretim Kurulu'nun görev alanı içerisinde Atatürk Üniversitesi de bulunmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim altında bulunduran Yükseköğretim Kuruluna bağlı Yükseköğretim Denetleme Kurulu ise Kamu İdaresinin faaliyetlerini denetleme yetkisine sahiptir.

www.balioglu.net

Akademik bir organ olan Üniversitelerarası Kurul'un üyeleri her üniversiteden bir rektör ve bir profesörün katılımından oluşmaktadır. Bu Kurul'un görevleri 2547 sayılı Kanun'un 11'inci maddesiyle belirlenmiştir ve Atatürk Üniversitesi de Kurul'un üyesidir.

Atatürk Üniversitesi diğer üniversiteler gibi mali yönetim yapısı ve işleyişi, kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve raporlanması ve mali kontrole ilişkin olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun verdiği görev ve yetkiye istinaden başta Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenlemeleri olmak üzere ilgili diğer kurumların düzenlemelerine tabidir.

1.3. Mali Yapı

Mali niteliği haiz iş ve işlemlerin muhasebeleştirilmesi, 2018 mali yılı başından itibaren Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) ile yerine getirilmektedir. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği uyarınca oluşturulması gereken temel mali tablolar ve diğer finansal raporlar KBS aracılığı ile yerine getirilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre bir "Özel Bütçeli İdare" olan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 689.335.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine, yılı içinde eklenen ödenekle birlikte toplam tahsis edilen ödenek 767.677.175,26 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin 754.117.755,10 (%98,23'ü) TL'si kullanılmıştır. Dönem faaliyet geliri 807.636.162,51 TL, faaliyet gideri ise 832.386.342,11 TL olan Üniversite'nin, 2019 yılını 24.750.179,60 TL olumsuz faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdare'nin 2019 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleşmeleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Atatürk Üniversitesi 2019 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri Tablosu

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01-Personel Giderleri	492.931.000,00	498.608.223,95	493.886.078,05	99,05
02-SGK Devlet Primi Giderleri	71.126.000,00	73.991.900,58	73.964.405,86	99,96
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	66.080.000,00	101.042.653,73	95.924.931,54	94,94
05-Cari Transferler	20.020.000,00	23.808.450,00	21.931.543,46	92,12
06-Sermaye Giderleri	39.178.000,00	70.225.947,00	68.410.796,19	97,42
Toplam	**689.335.000,00**	**767.677.175,26**	**754.117.755,10**	**98,23**

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2019 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır.

Tablo 2. Atatürk Üniversitesi 2019 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	24.587.000,00	45.326.380,11	184,35
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	642.896.000,00	661.639.910,00	102,92
05-Diğer Gelirler	21.852.000,00	40.338.836,58	184,60
Red Ve İadeler (-)		304.950,18	
Toplam	**689.335.000,00**	**747.000.176,51**	**108,37**

www.balioglu.net

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığı'na verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar"ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri.
- Geçici ve kesin mizan.
- Bilanço.
- Kasa sayım tutanağı.
- Banka mevcudu tespit tutanağı.
- Alınan çekler sayım tutanağı.
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı.
- Teminat mektupları sayım tutanağı.
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı.
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli.
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

www.balioglu.net

- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu.
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

www.balioglu.net

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

www.balioglu.net

Üniversitenin kısa, orta veya uzun vadelerde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek nitelikte birtakım kurumsal riskleri bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu kurumsal riskler genel olarak iç kontrole ilişkin yetersizliklerden kaynaklanmaktadır.

Üniversite, 2009 yılı itibariyle başlattığı iç kontrol sistemi yapılandırma çalışmalarını henüz tamamlayamamıştır.

Kamu İdaresine ait İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı 03.08.2009 tarihinde Üst Yönetici onayı ile yürürlüğe girmiş, söz konusu Eylem Planında standartlara ait genel şartları sağlayacak eylemler belirlenmiş ve genel olarak sürekli eylem olarak sınıflandırıldığı görülmüş; ancak 2009 yılında belirlenen söz konusu bu eylemlere ilişkin bugüne kadar herhangi bir izleme ve değerlendirme yapılmadığı anlaşılmıştır.

Yine bu kapsamda, Üniversitenin amaç ve hedeflerine ulaşılması için öngörülen faaliyetlerin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tespit edilerek analiz edilmesine yönelik periyodik dönemleri kapsayan ve katılımcı yöntemlerle yapılması gereken risk değerlendirme çalışmalarının yeterli düzeyde yapılmadığı anlaşılmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Atatürk Üniversitesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün

Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Üniversitenin Sosyal Güvenlik Kurumuna Olan Ödenmemiş Borçlarının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Üniversitede görev yapmakta iken emekliye ayrılanlara ödenen ikramiyeler ile ölüm yardımları, dul ve yetimlere ödenen miktarlar, makam - temsil tazminatı prim borçlarından oluşan Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) 'nın faturalı alacaklarının muhasebe kayıtlarında görünmediği ve mali tablolara yansımadığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 68'inci Maddesi'ne göre makam veya yüksek hâkimlik tazminatları Emekli Sandığınca (Güncel olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca) ödenmesini müteakip iki ay içinde Genel Bütçeye giren kurumlardan ayrılanlar için Hazineden, diğerleri için son kurumlarından faturası karşılığında tahsil edilir.

5434 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesinin 11'inci fıkrası gereğince Sosyal Güvenlik Kurumunca ödenen emekli ikramiyeleri, düzenlenecek fatura üzerine Sayıştay ve Danıştay başkanları için kendi kurumları, diğerleri için emekliye sevk onayını veren kurum tarafından karşılanır. Bu fıkraya göre Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemelerin, fatura düzenlenmesini müteakip iki ay içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılması zorunludur.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının "niteliği" konulu 288'inci maddesinde aşağıdaki hüküm yer almaktadır.

"(1) Vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabı, kanuni süresi içinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin izlenmesi için kullanılır.

(2) Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamuya olan ertelenmiş

veya taksitlendirilmiş borçlar hesabında kayıtlı vergi ve diğer yükümlülüklerden dönem sonunda erteleme veya taksitlendirme süresi bir yılın altına inenler bu hesaba kaydedilir."

Mali Tabloların Sunulması başlıklı 1 sayılı Devlet Muhasebe Standardı'nda "*Genel amaçlı malî tabloların amacı, kaynak tahsisine ilişkin kararların alınması ve değerlendirilmesinde geniş çaptaki kullanıcı kitlesi için yararlı olan; idarenin malî durumu, performansı ve nakit akışları hakkındaki bilgileri sağlamaktır. Malî tablolar, bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için; kamu idarelerinin varlıkları, yükümlülükleri, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akışları hakkında bilgi verir. Malî tabloların, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini mümkün kılmak için önceki dönemin verilerini de içermeleri ve açıklamaları ile birlikte herkes tarafından anlaşılmalarını sağlayacak şekilde hazırlanmaları esastır. Malî tablolar, idarenin raporlama tarihindeki kaynakları ve yükümlülükleri ile raporlama tarihleri arasındaki kaynak akımı hakkında bilgi sağlar. Malî tabloların hazırlanması esnasında, malî tabloların hazırlanmasından sorumlu kişilerce kamu idaresinin faaliyetini sürdürebilirliğine ilişkin bir değerlendirme yapılmalıdır. Kamu idaresinin tasfiyesi veya faaliyetinin durdurulması ya da bundan başka seçeneğin olmadığı durumlar söz konusu olmadığı sürece malî tablolar, kamu idaresinin sürekliliği varsayımına dayanılarak hazırlanmalıdır. Gelecek dönemlere ait olarak önceden tahsil edilen gelirler ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde ödenecek olan giderler tahakkuk tarihinde muhasebeleştirilir ve bilânçoda gösterilir*." denilmektedir.

Üniversite'nin Sosyal Güvenlik Kurumu'na 2015 yılından 2019 yılı aralık ayına dek gelen 60.758.512,56 TL'sı anapara, 27.182.224,54 TL'sı gecikme zammı olan toplam 87.940.737,10 TL tutarındaki borcunun muhasebe sistemine "368 Vadesi geçmiş, ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabı" dâhilinde kaydedilmesi gerekmektedir.

Borçların muhasebe kaydının yapılmaması ve mali tabloda gözükmemesi, her yıl bütçe hazırlığı aşamasında geçmiş borca dönük ve en azından bütçe yılı yaş haddinden emekli olacaklara karşılık ve ödenek ayrılmaması borcun gözden kaçırılması sonucunu doğurmuştur.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nca faturalandırılan miktarlardan kaynaklanan 87.940.737,10 TL tutarındaki borcun muhasebe sistemine kaydedilmemesi nedeniyle 2019 hesap dönemi sonu itibarıyla bilançoda 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı bu tutar kadar eksik bilgi içerdiğinden gerçeği yansıtmamaktadır.

www.balioglu.net

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

Üniversitenin taşınmaz kiralamalarına ilişkin kayıtları incelendiğinde, bir yıldan fazla süreli kiralama işlemi olmasına ve ilk yıl kira bedelinin peşin ya da üçer aylık taksitler halinde alınmasına rağmen, dönem ayırıcı hesaplar olan 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına ilişkin olarak "Hesabın niteliği" başlıklı 296'ncı maddesinde, gelecek aylara ait gelirler hesabının içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirler ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki gelecek yıllara ait gelirler hesabında kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yine "Hesabın işleyişi" başlıklı 298'inci maddesi 1'inci bendinde peşin tahsil edilen gelirlerin içinde bulunulan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmının bu hesaba; içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak; tahsil edilen tutarın tamamının 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç, diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümleri uyarınca kira bedellerinin yıllık peşin tahsil edildiği durumlarda; o yılı ilgilendiren kira gelirlerinin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, gelecek yılı ilgilendiren tutarların ise 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yine kira gelirinin üçer aylık peşin tahsil edildiği durumlarda ise, peşin alınan üç aylık kısmın ilk aya isabet eden tutarı 600 Gelirler, diğer iki aylık kısmı 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesaplarına alınacak, ancak bu kiralardan ertesi yıla ait olanlar var ise 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılması gerekecektir. Diğer taraftan yılsonu itibarıyla tahakkuk zamanına bir yıldan daha az süre kalan peşin tahsil edilmiş kira gelirleri, kısa vadeli

www.balioglu.net

yabancı kaynaklar ana hesap grubunda yer alan 380 kodlu hesaba aktarılacaktır.

Ancak söz konusu hesaplar kullanılmayıp tahsil edilen 1 yıllık ya da üçer aylık peşin kira gelirlerinin tamamının 600 Gelirler Hesabına kaydedilmesi neticesinde gerek muhasebenin temel ilkelerinden olan dönemsellik ilkesinin ihlal edildiği, gerekse 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının olması gerekenden daha fazla gözükmesine sebebiyet verildiği değerlendirilmektedir.

Bulguya ilişkin düzeltmelere 2020 yılı itibariyle başlandığından, 2019 yılındaki hatalı kaydın 2019 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunun 600 Gelirler Hesabı, 2019 Bilançosunun 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile ilgisine göre 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı ile 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilediği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Üniversiteye Tahsisli Taşınmazın Kiralanmasında Hatalı Uygulama Yapılması

www.balioglu.net

Maliye Hazinesine kayıtlı ve 1992 yılında Üniversiteye tahsis edilmiş olan taşınmaz üzerinde yer alan 7 katlı yurt binasının Tahsis Protokolü süresi 2020 yılında sonlanmasına rağmen 2017-2022 yılları için 5 yıllığına kira rayiç bedeli esas alınarak .... Vakfı'na kiralandığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 25'inci maddesine göre; "*Hazine adına kayıtlı olup, yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz malların üzerinde herhangi bir inşaat yapılmamak ve irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kiralanması ve işletilmesi suretiyle elde edilecek gelirlerin tamamını bir yandan özel gelir, diğer yandan mevcut veya yeni açılacak tertibe özel ödenek kaydetmeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Sermaye giderleri, yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir. Bu ödeneklerin yılı içinde harcanmayan kısmı ertesi yılın bütçesine devren gelir ve ödenek kaydolunur. Hazine adına kayıtlı olup yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz mallar üzerinde ilgili yükseköğretim kurumlarının teklifi üzerine, öğrenci yurt binası ve müştemilatı yaptırılmak üzere mülkiyetin gayri aynî hak tesis edilebilir*."

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Tarihi ve bedii değeri olmayan taşınmaz mallarla ilgili işlemler" başlıklı 74'üncü maddesi hükmüne istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli ve kiralanmış yerlerdeki işlemler" başlıklı 70'inci maddesinin beşinci fıkrasında "*Bakanlık, bu taşınmazların üçüncü kişilere kiraya verilmesine*

ilişkin olarak adına tahsis yapılan İdarelerle protokol yapmaya yetkilidir" denilmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 25'inci maddesine göre işlem yapılabilmesini mümkün kılmak amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca 27.03.2010 tarihinde 10 yıllığına Üniversiteye genel yetki veren Protokol düzenlenmiştir.

Protokolün;

- 1'inci maddesine göre "*protokolün amacı, mülkiyeti Hâzineye veya Hazine ile hisseli olup, Erzurum Atatürk Üniversitesine tahsisli taşınmazların ticari amaçla kullanılması mümkün olan bölümlerinin, eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kullanılmak üzere işletilmesi veya işlettirilmesine ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesidir*."
- 6'ncı maddesine göre "*Protokol kapsamındaki yerler 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile bu Kanunun 74 üncü maddesine istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak Üniversite tarafından kiraya verilecektir.*"
- 8'inci maddesine göre "*Yüksek öğretim kurumlarına tahsisli olan taşınmazlar;*
  - *Üzerinde tadilat ve sabit olmayan yapılar hariç, herhangi bir inşaat yapılmayacak ve irtifak hakkına konu edilmeyecektir.*
  - *Eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı olarak kullanılacaktır.*
  - *Üniversiteye tahsisli taşınmazlar üzerindeki ticari ünitelerin kiralanmasından elde edilecek gelirler yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun Yükseköğretim kurumları ile ilgili işlemlere ilişkin hükmü uyarınca, üniversite bütçesine öz gelir olarak kaydedilecektir. Bu gelirlerin, ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedilmesine dair sorumluluk Üniversiteye ait olacak, bu yerlerin Üniversitece kiraya verilmesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.*"
- 9'uncu maddesine göre
  - "*Üniversite ile üçüncü kişiler arasında düzenlenen sözleşmeler hiçbir şekilde bu protokol süresini aşmayacaktır.*
  - *Söz konusu alanların kiraya verilmesine ilişkin sözleşmelere aşağıdaki madde*

www.balioglu.net

eklenecektir.

"Bu protokolün herhangi bir gerekçe ile sona ermesi halinde iş bu kira sözleşmesi almaya veya tebligat yapmaya gerek olmaksızın feshedilmiş sayılır."

7 bin m² yüzölçümüne sahip 224 öğrenci kapasiteli yurt binası 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin "g" fıkrasına göre pazarlık usulüyle 5 yıllığına .... Vakfına kiraya verilmiştir. Anılan Kanun fıkrası "*Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi*" işlerin pazarlık usulüyle yapılabilmesine yöneliktir.

Tapu kayıtlarında bu taşınmaz "arsa" vasfındadır. Ancak üzerinde Atatürk Üniversitesi Kalkındırma Vakfı tarafından (Yurdun ismini taşıyan hayırseverlerin katkılarıyla) yaptırılan Yurt ve Üniversite imkânlarıyla yapılan Konukevi bulunmaktadır.

www.balioglu.net

Kira sözleşmesinde çeşitli maddelerde atıf yapılmasına rağmen kiralama amacı yazılmamıştır. Sözleşmenin özel şartlarında Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik 12. maddesinin 2. fıkrasının "e" bendine atıf bulunmaktadır. Bu fıkrada "*Kamu yararına çalışan dernekler ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara, yönetim binası ile üyelerinin sosyal ve diğer ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik lokal, sosyal tesis gibi tesisler ile tamamen gelir elde etmek amaçlı tesisler hariç olmak üzere tüzüklerinde veya senetlerinde yer alan asli kuruluş amaçlarında kullanılmak üzere yapılacak kiralamalarda, ilk yıl kira bedeli taşınmazın rayiç bedelinin yüzde ikisi, eğitim amaçlı yapılacak kiralamalarda kira süresince, taşınmazın üzerinde yürütülen eğitim faaliyetlerinin toplam faaliyetlerin en az yüzde seksenini oluşturması ve bu faaliyetlerin asli faaliyet niteliği taşıması kaydıyla ilk yıl kira bedeli taşınmazın rayiç bedelinin yüzde biridir*." hükmü yer almaktadır. Yurt daha önce 2014 yılından itibaren özel bir şirket tarafından kiralanarak işletilmiştir. Firmanın yıllık kira bedeli olarak son yıl ödediği miktar 2016 yılında 113.000 TL'dir. Vakfa kiralama işleminde bina rayici değil kira rayici bu miktar üzerinden dikkate alınmıştır. Böylece kira yaklaşık bedeli olarak çok düşük bir miktar ortaya çıkmış; yurt, yıllık 5.210 TL üzerinden kiraya verilmiştir.

Yine özel şartlara göre yurt mutfağı ile bulaşıkhanenin tadilatı, doğalgaz dönüşümü, seminer salonu ile içinin tefrişatı (50 masa ve 200 sandalye) Üniversite tarafından karşılanmıştır. Yalnızca bu masraflar bile 5 yıllık toplam kira bedelinin çok üstündedir.

Kiralama şartnamesine göre kiralama "Kamu yararına çalışan dernekler ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara" yapılacaktır. Şartnamede amacın kar elde etmek olmadığı da vurgulanmaktadır. Kiralamanın ilk yılında 220 kapasiteli yurda 147 öğrenci kayıt yapıldığı, ekonomik durumu iyi olmayan 6 öğrencinin de ücretsiz olarak barındırıldığı iletilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda kiralama yapılan ilk yıla ait gelirler toplamı 203.623,05 TL, giderler toplamı 196.500,00 TL olarak tespit edilmiştir. Bu tespite göre para ödeyen öğrenci başına 1.385 TL gelir elde edilmiştir. Bu toplam gelir düzeyi dahi Kurumca hatalı da olsa tespit edilen yaklaşık maliyetin çok üzerindedir. Kaldı ki özel bir şekilde işletilen dönemde dahi yıllık 113 bin TL kira ödenmiştir.

Öte yandan, Üniversite Yönetim Kurulu'nun 15.06.2017 tarih ve 213 sayılı kararı ile onayladığı kiralamanın süresi sözleşmeye göre 5 yıldır. Ancak Üniversite ile Bakanlık arasında düzenlenen Protokolün 9'uncu maddesine göre Üniversite ile üçüncü kişiler arasında düzenlenen sözleşmeler hiçbir şekilde bu protokol süresini aşmayacaktır. Protokol süresi 27.03.2020'de, kiralama sözleşmesinin süresi 2022 yılında sona erecektir. Dolayısıyla Protokolün bu maddesine uyulmamıştır.

www.balioglu.net

Kiralamaya ilişkin süreç dâhilinde oluşturulan (Kıymet Takdir Kararı da dâhil olmak üzere) birçok belgede taşınmazın fiili durumu olarak "Üniversitenin Özel Mülkiyetinde" yazmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere taşınmazın mülkiyeti Maliye Hazinesindedir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 25'inci maddesine göre Hazine adına kayıtlı olup, yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz malların üzerinde herhangi bir inşaat yapılmamak ve irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kiralanması ve işletilmesi mümkün kılınmıştır. Yine Hazine adına kayıtlı olup yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz mallar üzerinde ilgili yükseköğretim kurumlarının teklifi üzerine, öğrenci yurt binası ve müştemilatı yaptırılmak üzere mülkiyetin gayri aynî hak tesis edilebilir. Halen (Üniversiteye tahsisli tüm taşınmazlarda olduğu gibi) arsa olarak tapuya kayıtlı bu taşınmaz üzerinde yurt binası yaptırılmak üzere gayri ayni hak tesis edilebilirse de bu uygulamada amaç, yeni bir yurt binası yaptırılmak suretiyle daha fazla öğrenciye barınma imkânı sağlamaktadır. Bu olayda ise zaten yapılı ve tam tefriş edilmiş bir bina söz konusudur. Zaten irtifak hakkı tesis edilmesi de Ek 25'inci maddeye göre mümkün değildir. Anılan taşınmazın kiralama usulü yukarıda anılan tüm Kanun ve Yönetmeliklere aykırıdır.

Hatalı bir süreç izlenerek yapılan bu kiralamanın sonlandırılarak yurt binasının Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde öğrenci kullanımına sunulması gerekmektedir.

BULGU 3: İç Kontrol Sistemi Yapılandırma Çalışmalarının Tamamlanmaması

Atatürk Üniversitesi'nin mevzuat gereğince 2009 yılı itibariyle başlattığı iç kontrol sistemi yapılandırma çalışmalarını tamamlayamadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesi ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğinde belirtildiği üzere üst yöneticiler; mali yönetim ve kontrol sisteminin kurulması, işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumlu olup bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirmektedirler.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 02.12.2013 tarihli ve 10775 sayılı Genelgesinde de ifade edildiği üzere Eylem Planında yer verildiği halde gerçekleştirilemeyen eylemlerin gerçekleşmeme nedenleri araştırılmalı ve bu çerçevede;

- Eylemin revize edilmesi,
- Eylemin tamamlanma tarihinin revize edilmesi,
- Eylemden vazgeçilmesi,
- Yeni bir eylem öngörülmesi,

seçeneklerinden birine veya birkaçına karar verilmelidir.

Yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmaları ile söz konusu eylemlerin ne oranda gerçekleştirilebildiği, gerçekleştirilemeyenler varsa nedenlerinin araştırılması ve yeni eylemler ile revize edilmesi gerekmektedir. Revize İç Kontrol Eylem Planında İç Kontrol Sisteminin kurulmasından, işleyişinden ve gözetilmesinden İdarenin üst yöneticisi sorumlu olup sadece eylem planı hazırlamanın yeterli olmadığı, hazırlanan planın uygulamaya konulup izlenmesi, raporlanması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yine söz konusu revize çalışmaları ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu İç Kontrol Rehberi'nde belirtilen kamu iç kontrol bileşen ve standartlarının uygulanması, raporlanması, tedbir alınması, yönlendirilmesi konuları göz önünde bulundurularak;

- Her birim odak gruplarında risklerin belirlenerek analiz edilmesi ve

www.balioglu.net

değerlendirilmesi, risklerin önceliklendirilmesi ve kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi,

- Üniversitenin amaç ve hedeflerine ulaşılması için öngörülen faaliyetlerin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tespit edilerek analiz edilmesine yönelik periyodik dönemleri kapsayan ve katılımcı yöntemlerle yapılması gereken risk değerlendirme çalışmalarının yapılması,
- İş süreçleri/iş akış şemalarının hazırlanması, hassas görevlerin tanımlanması,

gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Yabancı Uyruklu Öğrenci Kabul Sınavına Ait Sınav Ücreti Gelirlerinin, Özel Bütçe Yerine Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü Döner Sermayesi Hesabına Kaydedilmesi

Eğitim-öğretim hizmetlerinin asli unsurlarından birisi olarak yapılan yabancı uyruklu öğrenci kabul sınavına ait elde edilen sınav ücreti gelirlerinin, Özel Bütçe yerine Atatürk Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi (DİO) Koordinatörlüğü Döner Sermayesi hesabına kaydedildiği ve söz konusu sınava ait harcamaların buradan yapıldığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Atatürk Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü, Üniversite'nin ulusal ve uluslararası ilişkilerinin ikili anlaşma, program ve projeler çerçevesinde başlatılmasına zemin hazırlamak, bu ilişkileri başlatmak, yürütmek ve geliştirmek üzere Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı olarak faaliyet göstermek üzere kurulmuş ve döner sermayesi olan bir birimdir.

Atatürk Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi Yönergesi'nin 'Ofisin faaliyet alanları' başlıklı 6'ncı maddesinde, Ofisin faaliyet alanının genel olarak; Üniversitenin ulusal ve uluslararası ilişkilerinin başlatılması yürütülmesi ve geliştirilmesi çerçevesinde, başta Erasmus olmak üzere Farabi Mevlana gibi uluslararası değişim programları kapsamında yabancı üniversitelerle işbirliği yaparak öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğinin sağlanması olduğu belirtilmiştir.

Yine aynı Maddenin "ö" bendinde, Atatürk Üniversitesi Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (ATAYÖS) için diğer birimlerle işbirliği içerisinde sınav organizasyonunu yapmak da Dış İlişkiler Ofisinin faaliyet alanı içerisinde sayılmıştır.

Söz konusu işbirliği çerçevesinde, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ile Dış

İlişkiler Ofisi arasında 2019 yılında yapılan bir Protokolle Açıköğretim Fakültesi'nin sınavları ile ilgili hazırlık, organizasyon ve uygulama süreçlerinin yönetimi ve sonuçlandırılmasından, Dış İlişkiler Ofisinin ise söz konusu sürece mali ve teknik destek verilmesinden sorumlu olacağı kararlaştırılmıştır. Bu Protokole istinaden Dış İlişkiler Ofisi sınavı yapan Açık Öğretim Fakültesi Döner Sermayesi'ne sınav giderlerinin karşılanması amacıyla 500.000,00 TL aktarmış ve sınav nedeniyle öğrencilerden toplanan 1.859.369,39 TL sınav geliri ise Dış İlişkiler Ofisi Döner Sermayesine kaydedilmiştir.

Yapılan incelemede, söz konusu Ofis bünyesinde kurulan Döner Sermaye İşletmesinin 2019 yılı itibariyle tek gelir kaleminin Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavlarından toplanan gelirler olduğu ve yıl içinde Rektörlük yazısı ile bu gelirlerden Spor Bilimleri Fakültesi Döner Sermaye Hesabına 300.000,00 TL ve Bitkisel Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Döner Sermaye Hesabına ise 100.000,00 TL'nin hibe olarak aktarıldığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 55'inci maddesinde yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı birimlerin gelir kaynakları sayılmaktadır. Bu gelirler arasında "Alınacak harç ve ücretler" de bulunmaktadır.

www.balioglu.net

Yine 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner Sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin a fıkrasında Yükseköğretim kurumlarında Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği belirtilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 'Faaliyet Alanları' başlıklı 3'üncü maddesinde; *"Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir. Bu işletmelerin;*

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

d) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak

amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.

Döner sermaye işletmeleri, çalışmaları sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar." denilerek döner sermaye işletmesinin kurulmasında gereken kapsam ve şartların neler olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 3'üncü maddesinde de belirtildiği gibi, bu işletmelerin bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak, belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak ya da faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekmektedir. Yine 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 55'inci maddesinde yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı birimlerin gelir kaynakları sayılmakta, bu gelirler arasında "alınacak harç ve ücretler" de bulunmaktadır. Dolayısıyla her iki düzenleme birlikte değerlendirildiğinde; yabancı uyruklu öğrenci kabul sınavlarına ilişkin faaliyetlerin, Üniversitenin asli eğitim öğretim faaliyetleri ve tahsil edilen sınav ücretlerinin de, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 55'inci maddesinde belirtilen harç ve ücretler kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve dolayısıyla Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü Döner Sermayesi tarafından söz konusu gelirlerin elde edilmesine yönelik herhangi bir mal ve hizmet üretimini gerektiren faaliyette bulunulmadığı değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla, yabancı uyruklu öğrenci kabul sınavı için tahsil edilen sınav ücretleri özel bütçenin geliri olup, sınavın Rektörlüğe bağlı Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü aracılığıyla yapılması gerekçe gösterilerek elde edilen gelirin Dış İlişkiler Ofisi Koordinatörlüğü Döner Sermaye bütçesine kaydedilmesi ve bu suretle söz konusu gelirlerden Rektörlük onayı ile diğer Döner Sermayeli İşletmelere hibe olarak aktarımlar yapılmasının uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

DİO Döner Sermaye Bütçesine kaydedilen sınav ücretlerinin, henüz Üniversitenin öğrencisi statüsü kazanmamış yabancı uyruklu öğrencilerden alındığı ve öğrenci statüsünde ödenen harç ücretleri ile aynı kategoride değerlendirilmemesi gerektiği belirtilmekte ise de böyle bir ayrımın hukuki dayanağının olmadığı ve yabancı uyruklu öğrenci sınavlarının da Üniversitenin asli eğitim öğretim faaliyetleri kapsamında değerlendirilerek elde edilen sınav ücreti gelirlerinin Özel Bütçeye kaydedilmesi gerektiği düşünülmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 5: Döner Sermaye Birimi İle Üniversite Daire Başkanlığı Arasında Görev Çakışması Bulunması

Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATABAUM) Döner Sermaye işletmesinin faaliyet alanı ile Üniversite Bilgi İşlem Merkezi Daire Başkanlığı görev alanının çakıştığı, söz konusu döner sermaye işletmesinin gelirinin büyük kısmının yine Üniversite birimleri ile diğer bir döner sermaye biriminden sağlandığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Geçici 11'inci maddesine göre döner sermaye işletmelerinin bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması ve muhasebesi ile kontrol ve denetimi Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürürlüğe konulan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmektedir. Bu Yönetmelik'te Döner Sermaye İşletmesi, "*Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için, kamu idaresine bağlı olarak kurulmuş işletmeler*" olarak tanımlanmıştır. Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesine bağlı 43 birim bulunmakla birlikte sadece 27'si faaliyet göstermektedir. Bir başka ifadeyle Üniversite bünyesindeki hemen tüm (Fakülte, Yüksekokul, Enstitü, Araştırma Merkezi gibi) birimlerin bir döner sermaye birimi bulunmaktadır. Bunların bir kısmı için gelir kaynağı üretmekte zorlanılmaktadır. Ayrıca hizmetin fiyatlandırması, yani fiyat takdir edilmesi konusu da tartışmalıdır.

Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATABAUM) ile Döner Sermaye İşletme birimi Üniversite'nin (Rektörlük, Fakülteler, Müdürlükler, Enstitüler, Lojmanlar ve idari birimlerin…) tüm birimlerinin internet ve bilgiye erişimi, işletim sistemlerinin kullanımı, öğrencilere sunulan bilgilerin altyapısının hazırlanması, Web sayfası ara yüzlerinin hazırlanması, ÖBS (Öğrenci Bilgi Sistemi), ÜBYS (Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi), Sunucu, Network, AÖF (Açıköğretim Fakültesi)'nin sistem alt yapısı, kampüse ve dâhildeki birimlere giriş çıkışlarının kontrollerinin sağlanması için kamera, plaka okuma, akıllı kart uygulamaları ve yazılım hizmeti gibi bilişim hizmetlerini yerine getirmekte ve bu hizmetleri Atatürk Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ve diğer birimler muhataplığında faturalandırarak Üniversite'den ücret tahsili yapmaktadır. Ücret tahsilatları Üniversite Döner Sermaye Yürütme Kurulunun kararı ile yapılmakta olup 2019 yılında Üniversiteden birimin faturalı tahsilat tutarı toplamı 4.672.241,99 TL'dir.

www.balioglu.net

Fatura Muhatabı ve İçeriği	Tutar (TL)
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (Öğrenci Hizmet Bedeli)	1.248.941,40
Üniversite Çeşitli Birimleri (ADSL Ücreti)	149.791,01
Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü (Öğrenci Hizmet Bedeli)	3.273.509,58
Üniversite Birimlerinin Genel Toplamı	**4.672.241,99**

Üniversitenin teşkilat yapısında; 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 10'uncu maddesine göre kurulmuş olan ve aynı madde de görevleri de sayılan Bilgi İşlem Merkezi Daire Başkanlığı bulunmasına rağmen Üniversitenin mutat ve görevi gereği yürütülmesi şart olan bilgi işlem faaliyetlerinin ATABAUM tarafından yürütüldüğü gerekçesiyle Üniversite'nin borçlandırılması ve ödeme yapması mümkün görülmemektedir. Ayrıca, toplanan gelir üzerinden yine Döner Sermaye Yönetim Kurulu Kararı ile Üniversite birimlerinde öğretim hizmeti vermekte olan 15 öğretim üyesi ve görevlisine döner sermaye katkı payı ödenmektedir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin "e" fıkrasına göre "*Yükseköğretim kurumlarının ... birimlerinde döner sermaye işletmesi hesabına yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde, veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi halinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren öğretim elemanlarına ödenir*" hükmü uyarınca bu katkı payının ödenmesi için öğretim elemanlarının katkısı şarttır. Sonuçta, Üniversitenin ilgili Daire Başkanlığınca görev tanımı içinde yürütülecek bu faaliyetler için ayrıca döner sermaye katkı payı gibi ek unsurların maliyete eklenmesi söz konusu olmayacaktır.

Yine, ATABAUM Döner Sermaye İşletmesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (ÖİDB)'ndan ve Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nden öğrenci başına KDV hariç 1,96 TL bedel tahsil etmektedir. ÖİDB'den yapılan tahsilat için KDV tahakkuk ettirilmez iken Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Üniversitenin diğer birimlerinden yapılan tahsilatlara (ADSL ücreti için) KDV tahakkuk ettirilmektedir. Nitekim bilançoda Devreden KDV Hesabında 2.179.222,18 TL bulunmaktadır. ÖİDB'den tahsilat için KDV tahakkuk ettirilmezken Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'ne ve Çeşitli Üniversite birimlerine (ADSL ücreti için) KDV tahakkuk ettirilmektedir. Nitekim bilançoda Devreden KDV hesabında 2.179.222,18 TL'lik miktar bulunmaktadır. Eğer satın

www.balioglu.net

alınan ve yıl sonunda Özel Bütçe hesaplarına devredilen 3.849.767,32 TL tutarındaki demirbaş doğrudan özel bütçeden alınsa idi Üniversite vergi mükellefi olmadığından KDV'nin ayrı hesapta izlenmesi ve mevzuatına göre mahsup edilmesi mümkün olmayacaktı. Bu şekilde KDV kadar Üniversitenin döner sermaye üzerinden karı bulunmakta; merkezi bütçe açısından ise vergi kaybı doğmaktadır.

İşletme biriminin banka hesabında yılsonunda 5.201.243,58 TL nakit bulunmakta olup 2019 yılı boyunca bankadaki hesaplardan 518.796,73 TL faiz kazanılmıştır. Bankadaki miktar 2019 net satış geliri olan 4.101.067,13 TL'nın yaklaşık %27 üzerindedir. Aynı döner sermaye işletmesinin bir başka birimi olan Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nden 3.273.509,58 TL'lık bir transfer oluşmuştur. Ancak, bir birimin geliri üzerinden çalışanlara kanuni paylar (en az yüzde 15 Üniversite payı, personel katkı payı, yüzde 5 üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı, merkezi bütçe payı) ödendikten sonra transfer edilen bu miktarlardan da diğer birimin gelirini oluşturduğu için ayrıca kanuni paylar mükerrer olarak ortaya çıkmaktadır. Zira bir birimin gideri diğerinin geliri durumuna gelmektedir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak yukarıda açıklanan sorunlara yol açan uygulamaya son verilerek kurumsal bilgi işlem sistemlerinin ve faaliyetlerinin 124 sayılı KHK kapsamında Bilgi İşlem Merkezi Daire Bilgi İşlem Daire Başkanlığı bünyesinde yapılandırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Pazarlık Usulü veya Doğrudan Teminlerde Yüzde Onluk Limitin Kamu Bütünleşik Yönetim Sisteminde Takip Edilememesi

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu dâhilinde kurumlara Kanun'da sayılan şartları taşıyan alımlarda esneklik sağlamak amacıyla getirilen Doğrudan Temin uygulaması ile ihale usulleri içerisinde rekabete en az açık ihale yöntemi olan Pazarlık Usulü kullanılarak yapılan alımların tutar olarak limit takibinin Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi'nde (KBS) mümkün olmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde "*Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz*" düzenlemesine yer verilmiştir. Bu hüküm çerçevesinde 21'inci maddeye göre pazarlık usulü ile yapılacak alımlardan idarelerin yaklaşık maliyeti

301.228 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları ile 22'nci maddede düzenlenen doğrudan alımlardan büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2019 yılı için 90.358 TL'yi aşmayan ihtiyaçları parasal limitler dâhilindeki alımlar olup bu iki yöntem kullanılarak yapılan alımların tutarı idarelerin bu amaçla bütçelerine koydukları ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulu'nun uygun görüşü olmadıkça aşamayacaktır.

Ancak, Üniversitelerin kullanmakta olduğu KBS yukarıda sözü edilen % 10'luk sınırı tespit edecek şekilde yapılandırılmadığından sınırın aşılıp aşılmadığının kontrolü de yapılamamaktadır. 4734 sayılı Kanun'un *"Temel ilkeler"* başlıklı 5'inci maddesinde idareler yapacakları ihalelerde rekabeti, eşit muameleyi ve kaynakların verimli kullanılmasını, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını sağlamakla sorumlu tutulmuştur. Ayrıca eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği temel ilkeler arasında sayılmıştır. Bu Kanun'a göre çıkarılan Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin *"Temel İlkeler"* başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında *"Eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla hizmet alımları kısımlara bölünemez"* düzenlemesine, Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Temel İlkeler"* başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise *"Eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla mal alımları kısımlara bölünemez"* düzenlemelerine yer verilmiştir.

Üniversite dâhilinde 67 adet Harcama Biriminin 2019 yılında yapmış oldukları harcamalara ait tablolar istenmiş; gözden geçirilmiştir. Öncelikle tablolardaki verilerin güvenilirliği test edilmiş ve değişik nedenlerle, özellikle bütçe sınıfı ve ödenekler kavramının personel tarafından tam olarak anlaşılamadığı gerekçesiyle güvenilir olmadığı ortaya çıkmıştır. KBS'de doğrudan teminler ayrı olarak tasnif edilememekte ve her birim kendi bilgilerini sistem dışında takip etmeye çalışmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda;

- 4 ayrı firmadan doğrudan temin yöntemi ile yapılan 113.969,44 TL tutarında araç sigortası hizmet alımının yıllık olarak birimlerden alınan sigorta ihtiyaç talepleri doğrultusunda pazarlık usulüyle ihale edilmesinin,

www.balioglu.net

- Bir firmadan toplamda pazarlık usulü limitini de aşan miktarda yapılan "Akıllı Kart Turnike Sistemi, Yemekhane Sistemi, IP Tabanlı Kapalı Devre Kamera Sistemi, Bariyer Otomasyon, Plaka ve Yüz Tanıma Güvenlik Sistemleri ile Donanımlarının Yıllık Parçalı Bakım ve Onarım Hizmeti Alımı"nın yıllık olarak açık ihale usulü ile yapılmasının,

mümkün olduğu görülmüştür.

- Bir firmadan aynı tarihte 155.735,00 TL'lik Diş Donanım ve Malzeme Alımı, yıl içerisinde değişik tarihlerde iki kez pazarlık usulüyle bir kez de doğrudan temin usulüyle toplam 690.721,48'lık diş ünitesi alımı yapılmış olup, alımlar Kanun'un yasakladığı "Parçalara Bölme" uygulaması niteliğindedir.

- Bilimsel araştırma projeleri 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin "f" fıkrası gereği bu Kanun'dan muaftır. Bu nedenle yıl boyunca yapılan pazarlık usulüyle alımlarda belirli sektörlerde belirli firmalara yoğunlaşma olmaktadır. Pazarlık usulüyle yıl boyunca bir firmadan (KDV dâhil) 4.783.516,72 TL'lık laboratuvar malzemesi, araç ve gereci, bir başka firmadan 554.474,92 TL'lık laboratuvar gereci, bir separatör firmasından 796.500,00 TL'lık besin üretim makine ve teçhizatı, bir medikal firmasından 760.201,68 TL'lık laboratuvar cihazı, bir mühendislik firmasından 473.652,00 TL'lık laboratuvar gereci satın alınmıştır.

www.balioglu.net

4734 sayılı Kanun'un uygulamasında bir ihale yöntemi olmayan doğrudan temin ile özellikle yerel tedarik yönü ağır basması nedeniyle rekabeti kısıtlayan pazarlık usullerinin bazı firmalara avantaj sağladığı örneklerden anlaşılmaktadır. Bunun en önemli nedeninin birimlerin ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nın ön mali kontrolünün etkinliğini kısıtlayan muhasebe sisteminin bu bağlamdaki eksikliği olduğu değerlendirilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde yazılı ilkelere uygun olarak süreklilik arz eden alımların bu Kanun'daki temel ihale yöntemleri ile yapılmasının uygun olduğu, muhasebe sisteminin 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinde yazılı % 10'luk sınırı tespit edecek şekilde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yeniden yapılandırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi Olmasına Rağmen Bunu 242 Döner Sermayeli Kuruluşlar Hesabında Takip Etmemesi	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Üniversite 2019 yılı bilançosunda 242 Hesabı yer almaktadır.
Anahtar Teslim Götürü Bedel Usuluyle İhalesi Yapılan İşlerin Uygulama Projelerinde Kusur ve Eksikliklerin Bulunması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	2019 yılı yapım projeleri gözden geçirilmiş olup benzer sorunlara rastlanmamıştır.
Atatürk Üniversitesi ile Atatürk Üniversitesi Kalkındırma Vakfı Arasında Kiralama İşleminin Gerçekleşmesi	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konu 2019 Denetim Raporu'na dâhil edilmiştir.
Üniversiteye Ait Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	2018 bulgusu "Üniversiteye Ait Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması"dır. Kuruma ait taşınmazlar listesi ile Tapu ve Kadastro 7. Bölge

www.balioglu.net

			Müdürlüğü'nden temin edilen Üniversiteye ait taşınmazlar listesi karşılaştırılmıştır. "Üniversite mülkiyetindeki" taşınmazların cins kayıtlarının tapu kayıtlarına uygun olduğu tespit edilmiştir. Ancak "Üniversitenin kullanımındaki" taşınmazların cins tashihi işlemleri bitirilememiştir.

www.balioglu.net

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY
DÜZENLİLİK
DENETİM RAPORU

www.balioglu.net

İÇİNDEKİLER

1. **KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 28**
2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 29**
3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 30**
4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 30**
5. **DENETİM GÖRÜŞÜ 300**
6. **DENETİM BULGULARI 31**
7. **EKLER 444**

www.balioglu.net

KISALTMALAR

ATABAUM: Atatürk Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi

ATAUZEM: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi

DAYTAM: Doğu Anadolu Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi

DMİS: Döner Sermaye Yönetim Bilgi Sistemi / Döner Sermaye Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi

KDV: Katma Değer Vergisi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Ata Teknokent'e Özel Bütçe ile İlişkilendirilmeksizin Doğrudan Döner Sermaye Hesabından Sermaye Aktarımı Yapılması

2. Bilançoda Yer Alan Yatırım Tutarının Gerçeği Yansıtmaması

3. Satınalınan Bilgisayar Yazılımları Tutarlarının Doğrudan Gider Yazılması

4. Bazı Taşınırların Mali Yıl Sonunda Üniversite Taşınır Sistemine Devredilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenen Tüketim Malzemelerinin Çıkış Kayıtlarının Düzenli Yapılmaması

2. Devreden Katma Değer Vergisi Miktarlarının Birimlerin Mali Kapasitelerine Göre Tahsili Mümkün Olmayan Büyüklüklere Ulaşması

3. Faaliyette Bulunmayan Döner Sermaye İşletmelerinin Bulunması

4. Döner Sermaye İşletme Birimleri Arasında Gelir Transferi Yapılması ve Mali Tabloda Fazlalığa Neden Olması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ayrı işletmeler halinde faaliyet göstermekte iken, Üniversitenin tüm birimlerinin eğitim, öğretim, araştırma, uygulama faaliyetlerini kapsamak üzere 05.07.1983 tarih ve 18098 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan " *2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 58 inci maddesine göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik*" in değişik 2'nci maddesine göre tüm işletmeler birleştirilerek 23.05.2000 tarih ve 24057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi kurulmuştur.

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner Sermaye İşletmesi'ne kayıtlı 43 birim bulunmaktadır. Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi / Döner Sermaye Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (DMİS) üzerinde ise 27 birimin işlemleri bulunmaktadır. Diğerleri faaliyete geçmemiştir. Döner Sermaye İşletmesinin Yönetim Kurulu Atatürk Üniversitesi'nin Yönetim Kuruludur. İta amiri Rektördür. Rektör bu yetkisini uygun gördüğü ölçüde yardımcılara, dekanlara, enstitü, yüksekokul ve araştırma ve uygulama merkezi müdürlerine devredebilir. Üniversite Yönetim Kurulu, yetkilerini uygun ölçüde, kuracakları Yürütme Kuruluna devredebilir. Yürütme Kurulu, Üniversite Yönetim Kurulunca seçilecek bir rektör yardımcısı, üç öğretim elemanı ve bir sayman olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır.

www.balioglu.net

1.3. Mali Yapı

Mali işlemlerin tahakkuku ilgili Üniversite birimlerince yapılmakta iken saymanlık görevi Erzurum Defterdarlığı'nın merkez birimi niteliğindeki Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

2019 yılı bilançosunda İşletmenin sermayesi 632.293,24 TL, toplam aktif büyüklüğü ise 194.903.804,92 TL olarak yer almaktadır. Kısa Vadeli Yabancı Kaynakları 92.681.186,70 TL; Uzun Vadeli Yabancı Kaynakları 5.000.000,00 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İşletme işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ve bu işlemlere ilişkin mali rapor ve tabloların düzenlenmesi, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır.

Muhasebeleştirme ve raporlama işlemleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) üzerinden yürütülmektedir.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar"ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı.

www.balioglu.net

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

www.balioglu.net

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının,

"Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Ata Teknokent'e Özel Bütçe ile İlişkilendirilmeksizin Doğrudan Döner Sermaye Hesabından Sermaye Aktarımı Yapılması

Atatürk Üniversitesi Açıkögretim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından Ata Teknokent'e doğrudan 2.542.264,00 TL kaynak aktarımı yapıldığı ve bu aktarımın 248 Diğer Mali Duran Varlıklar Hesabında izlendiği görülmüştür.

www.balioglu.net

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun "Yönetici şirket" başlıklı 5'inci maddesi ile bu Kanun'a dayanılarak yayımlanan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin "Yönetici şirket kurucuları" başlıklı 13'üncü maddesinin 5 inci fıkrasında yönetici şirket ortaklarından; üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ya da kamu Ar-Ge merkez veya enstitülerinin, yönetici şirkete taahhüt ettikleri sermaye payını döner sermaye gelirlerinden ödeyebileceği hükme bağlanmıştır.

Yine Merkezi Yönetim Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı bölümünün "Hesabın niteliği" başlıklı 159'uncu maddesinde;

"(1) Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı; mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kâr ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayeler ile bu kurumlara ikrazen verilen özel tertip iç borçlanma senetleri bedelinden, bu kurumların ödenmemiş sermayelerine mahsup edilenlerin izlenmesi için kullanılır" denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre üniversitelerin sermaye artırımlarına ilişkin sermaye taahhütleri döner sermaye bütçesinden ödenebilmekte olup, bu ödemenin Üniversite aracılığı ile yapılması gerekmektedir. Zira üniversitelerin döner sermayelerden elde etmiş

olduğu bu kaynağı mal ve hizmet üretilen kuruluşlara sermaye aktarımı olarak transfer ettiklerinde 241 Mal ve Hizmet Üretilen Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydetmesi ve izlemesi gerekmektedir. Dolayısıyla döner sermayelerce mal ve hizmet üreten kuruluşlara sermaye aktarımı yapıldığında, bu aktarıma ilişkin kaydın bir gider kaydı olması gerektiği ve bunun dışında bir alacak kaydının yapılmaması gerekmektedir.

Ata Teknokent'e yapılan 2.542.264,00 TL'lik sermaye aktarımının Üniversite aracılığıyla yapılması ve dolayısıyla Atatürk Üniversitesi özel bütçesi 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilerek bilançoda görülmesinin sağlanması, Atatürk Üniversitesi Açıkögretim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi'nin ise söz konusu tutarı doğrudan giderleştirerek 248 Diğer Mali Duran Varlıklar hesabının kullanılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Bilançoda Yer Alan Yatırım Tutarının Gerçeği Yansıtmaması

Bilançoda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında yapımı tamamlandığı halde ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılmayan tutarlar olduğu tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılan 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 216'ncı maddesinde yer almaktadır. Yatırım projelerine yapılan harcamalar bu hesaba, bu tutarlar üzerinden ödenen katma değer vergisi 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına borç, yapılan ödeme ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak kaydedilmektedir. Tamamlanan yatırım projeleri ise maliyet bedelleri ile bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir. İşletmenin bilançosunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında 94.479.400,33 TL gözükmektedir. Bunda en büyük pay 82.983.945,19 TL ile Açık Öğretim Fakültesi ve 5.077.006,85 TL ile Edebiyat Fakültesi döner sermaye birimlerindedir. Açık Öğretim Fakültesi'nin mizanında 258 kodlu hesabın ayrıntısı incelendiğinde;

- 258.01 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri 19.576.163,01 TL
- 258.02 Binalar 61.497.110,99 TL

- 258.03 Tesis, Makine ve Cihazlar 1.910.671,19 TL

gözükmektedir. İşletme biriminin bu miktarda yatırımı bulunmadığı yapılan incelemelerden ve görüşmelerden sonra netleştirilmiştir. Yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen cari ve sermaye nitelikli taahhüt tutarlarının izlendiği 980 Gider Taahhütleri Hesabı'nda dahi yalnızca 25.800.595,74 TL bulunmaktadır. Sorunun, İşletme tarafından yüklenilen yatırımların bu hesaba kaydedilmesine rağmen projeler tamamlandığında kayıttan düşülmesini sağlayacak iletişim sisteminin kurulmamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Zira yatırım sona erdiğinde miktarı ilgili maddi duran varlık hesabına aktaracak olan Döner Sermaye İşletmesi değil, Üniversite Yapım İşleri Teknik Daire Başkanlığı'nın bilgilendirmesi sonrasında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'dır. Bu süreçte bir kopma olduğu anlaşılmaktadır.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı ile ilgili düzeltmelerin yapılarak bilançonun doğru bilgi içermesi sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

BULGU 3: Satınalınan Bilgisayar Yazılımları Tutarlarının Doğrudan Gider Yazılması

Bazı döner sermaye birimlerinde satın alınan bilgisayar yazılımlarının 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224 ve 225'inci maddelerinde diğer maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği, yararlanma süresi belli olanların sürenin bitiminde, yararlanma süresi belli olmayanların 5'inci yılın sonunda bu hesaba alacak, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hükme bağlanmıştır. Yönetmelik'in 221'inci maddesinin "c) Maddi olmayan duran varlıkların amortisman işlemleri" fıkrasında amortisman kayıtları ve yeniden değerleme hükümleri ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenip duyurulmakta olan döner sermaye işletmeleri hesap planına göre bilgisayar yazılımlarının 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı dâhilinde ilgisine göre

- Antivirüs ve Bilgi Güvenlik
- İşletim ve Ofis Sistemleri
- Biyomedikal
- Bilgi Yönetim Sistemleri

alt kodlarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Döner Sermaye İşletmesinin 267 nolu Hesabında 937.950,25 TL gözükmekte olup bu tutar Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi bilançosundan gelmektedir. Buna karşın Bilgisayar Bilimleri Merkezi (ATABAUM) Döner Sermaye İşletmesi ve Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesi'nin bilançosunda bu Hesap yer almamaktadır. Ancak ATABAUM'un mizanında "830.03.07.02.01 Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları" kaleminde 414.077,25 TL, Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesi'nin aynı gider kaleminde 572.276,40 TL gözükmektedir. Bu durum en azından 2019 yılı içerisinde 986.353,65 TL olmak üzere satın alınanlarla birlikte bunun üzerinde bir tutarın bilançoda anılan hesapta yer alması gerektiğini göstermektedir. Öte yandan 267 nolu Hesapla paralel çalışan 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı konsolide bilançoda yer almamaktadır. Döner Sermaye konsolide bilançosunda Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi'nden gelen 206.634,96 TL de ayrıca bulunmaktadır. Bu durum İşletmede diğer duran varlıklar için amortisman işlemleri uygulanmadığını göstermektedir. Eğer bu varlıklar Özel Bütçe kayıtlarına devredildiği gerekçesiyle amortisman işlemi uygulanmıyor ise, bu uygulama da 223 ve 225'inci maddelerin "*Yararlanma hakkı devredildiğinde kayıtlı değeri ile bu hesaba alacak, birikmiş amortismanları 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, devir bedeli tahsilatın şekline göre ilgili hesaplara borç kaydedilmekle birlikte; bu işlemden doğan kârlar 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabına alacak, bu işlemden doğan zararlar 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar Hesabına borç kaydedilir*." hükmüne uygun olmamaktadır.

Döner Sermaye İşletmesi bilançosunda 267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı eksik bilgi içermekte, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı da kullanılmamaktadır.

BULGU 4: Bazı Taşınırların Mali Yıl Sonunda Üniversite Taşınır Sistemine

www.balioglu.net

Devredilmemesi

Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesine bağlı bazı birimlerin (Bilgisayar Bilimleri Merkezi Döner Sermaye İşletmesi, Gıda ve Hayvancılık Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesi, İletişim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, Erzurum Meslek Yüksek Okulu Döner Sermaye İşletmesi, Tıbbi Deneysel Arastırma Merkezi Döner Sermaye İşletmesi, Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi) maddi duran varlıklarını mali yıl sonunda Üniversite'ye devretmediği görülmüştür.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Gelir ve Giderler ile Bunların Muhasebeleştirilmesi" başlıklı 6'ncı maddesinde öğretim üyelerinin katkılarına dayanmayan döner sermaye işletmeleri dışındaki döner sermaye gelirleri ile alınan araç, gereç ve öteki demirbaş eşya (canlı demirbaş hariç) her mali yılın sonunda üniversite ayniyat saymanlığına devredileceği belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Yine 01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi duran varlıklar bölümünün "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 199'uncu maddesinin (ç) bendi, aynı Yönetmeliğin "Amortisman ve tükenme payı uygulaması" başlıklı 49'uncu maddesi 1, 2 ve 3'üncü fıkraları ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı bölümü birlikte değerlendirildiğinde;

Döner sermayenin edinmiş olduğu araç, gereç ve öteki demirbaş eşyaların (canlı demirbaş hariç) mali yılsonunda Üniversite'ye devredilmesi gerekmektedir. İşletmeler bu devirleri gerçekleştirmediği gibi, bazı döner sermayeli işletmeler, maddi duran varlıklarda yer alan arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile sanat eserleri dışındakiler için amortisman da ayırmamıştır. Amortisman işlemi yapılmadan bir varlığın ekonomik ömrüne bağlı olan gerçek değerinin belirlenmesi mümkün değildir. Dolayısıyla söz konusu maddi duran varlıkların ilgili işletmelerce yukarıda belirtilen Yönetmeliğe uygun olarak amortisman hesaplamalarının yapılarak Üniversite'ye devredilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İşletmenin edinmiş olduğu araç, gereç ve diğer demirbaşlar (canlı demirbaş hariç) için Yönetmeliğe uygun olarak amortisman hesaplamaları yapılarak 2020 yılı sonu itibariyle Üniversiteye devirlerinin yapılacağı belirtilmekte ise de konuya ilişkin tespitler 2019 yılı için

geçerli olup, söz konusu uygulama nedeniyle 2019 bilançosunun 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda hataya neden olunduğu değerlendirilmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenen Tüketim Malzemelerinin Çıkış Kayıtlarının Düzenli Yapılmaması

Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi'nin 2019 yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkış kayıtlarının düzenli olarak yapılmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Taşınır işlemleri" başlıklı 27'nci maddesinde İşletmelerce edinilen taşınırların kayıtlara alınmasında, verilmesinde ve izlenmesinde, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş olup;

www.balioglu.net

18.01.2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde;

"(1) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. Ancak aynı muhasebe biriminden hizmet alan, aynı kamu idaresinin harcama birimleri arasında yapılan taşınır devirlerinde, devreden harcama birimince düzenlenen Taşınır İşlem Fişi muhasebe birimine gönderilmez.

(2) Muhasebe kayıtlarında "150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı"nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez.

Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.

(3) Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre taşınır işlemlerini yürütmekle görevli birimler tarafından düzenlenen belgelerin bir nüshasının muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. Ayrıca Döner Sermaye İşletmelerinde üç ayı geçmemek üzere üst yönetici tarafından belirlenen süre içerisinde kullanılmış tüketim malzemeleri onaylı listesinin en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmesi gerekmektedir. Muhasebe yetkilisinin de taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen taşınır işlem fişlerinde gösterilen tutarları 2'nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydetmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Tüketim malzemelerinin çıkış kayıtları için Üniversite tarafından farklı bir süre belirlenmemiştir. Bu nedenle Üniversite açısından da tüketim malzemelerinin çıkış süresi üç aydır. Ancak 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkış işlemlerinin döner sermayeli işletmelerin birçoğunda mevzuata uygun olarak zamanında yapılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla, tüketim malzemelerinin çıkışlarının ilgili mevzuata uygun olarak bütün birimler itibariyle ve üçer aylık sürelerde yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Devreden Katma Değer Vergisi Miktarlarının Birimlerin Mali Kapasitelerine Göre Tahsili Mümkün Olmayan Büyüklüklere Ulaşması

Döner Sermaye İşletmesinin konsolide ve ayrı ayrı birimler bazında gelir tabloları karşılaştırılmış; 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı'nın önceki yılların tahakkuk birikimlerinden kaynaklanan ve tahsilinin mümkün olmayacağı bir toplama ulaştığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin;

- 156'ncı maddesine göre 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı, her türlü mal

ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisi ile satılan mal ve hizmetlerin iade ve iskontolarına ilişkin katma değer vergilerinin izlenmesi için,

- 324'üncü Maddesine göre 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma değer vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işlemden vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlenmesi için,

- 154'üncü Maddesine göre 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı, bir dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin izlenmesi için

kullanılmaktadır.

Yönetmelik'in 155'inci maddesine göre ay sonlarında 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının, 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı ile karşılaştırıldığında ortaya çıkan İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kalanı bu hesaba borç, 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına alacak kaydedilir. İzleyen dönemde 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı ile 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının karşılaştırılmasında, 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının alacak kalanı, 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı ile karşılaştırılarak yapılacak indirimler bu hesaba alacak, 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına borç kaydedilir. Özetle 191 İndirilecek KDV, 391 Hesaplanan KDV'den büyükse, aradaki fark 190 Devreden KDV tutarıdır. Bu miktar izleyen dönemde vergi alacağı niteliğindedir. Döner Sermaye İşletmesi bilançosunda 2020 yılına devreden KDV olarak 13.972.058,61 TL'lık kayıt bulunmaktadır.

Üniversitenin döner sermaye birimlerinin mali tablolarından yapılan tespitler aşağıda gösterilmiştir.

a) Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesinin (ATAUZEM) bilançosunda 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı'nda 2.189.723,73 TL bulunmaktadır. 2009 - 2013 yılları arasında, ATAUZEM bünyesindeki Tezsiz Yüksek Lisans, İlahiyat Lisans Tamamlama ve Sağlık Bakanlığı ile Üniversite arasında yapılan protokole istinaden Hemşirelik Lisans Tamamlama programlarında kayıtlı 33.000'in üzerinde öğrencinin öğrenim ücreti ve materyal ücretlerinin tamamı Atatürk Üniversitesi Döner Sermaye ATAUZEM Hesabına (Öğrenim Ücreti + KDV) yatırılmıştır. Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslar'da yapılan değişiklikle

www.balioglu.net

2013-2014 yılından itibaren öğrenci ücreti ve materyal ücretleri Üniversite Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı hesabına yatırıldığından dolayı bu tarihten sonra KDV tahsilatı yapılmamıştır. Buna karşın giderler üzerinden ödenen KDV mahsup edilememiş ve hesaplarda sürekli olarak devreden bakiye olarak birikmiştir. Bu İşletme halen pasif durumdadır. Mevcut durumu itibarıyla mali tablosundaki devreden KDV'yi mahsup edebilmesi mümkün görülmemektedir.

b) Doğu Anadolu Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (DAYTAM), Fen Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin 2019 geliri ile gideri bilançodaki devreden KDV ile karşılaştırıldığında çok küçük düzeyde kalmaktadır. Edebiyat Fakültesi'nin ise 2019 yılında gelir ve gider yapmadığı görülmektedir.

c) Bilgisayar Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATABAUM)'nin KDV birikimi büyük ölçüde Üniversite ve Döner Sermaye birimlerine faturalandırdığı miktarlardan ortaya çıkmaktadır. Veterinerlik Fakültesi döner sermaye biriminin 5.453.474,28 TL toplamdaki son iki yıllık gelirinin yaklaşık %77'si diğer birimlerden gelen transfere dayanmaktadır.

www.balioglu.net

d) Ziraat Fakültesi Döner Sermaye biriminin 2018 ve 2019 yıllarında faaliyet geliri toplamı 361.381,93 TL, diğer birimlerden transfer edilen gelir toplamı ise 4.646.545,00 TL'dir. Dolayısıyla KDV ile ilgili geliri çok düşük olmakla birlikte 2019 ve öncesi yıllarda diğer birimlerden gelen transferlerle yapılan yatırımlar nedeniyle ortaya çıkan KDV alacağının mevcut gidişat itibarıyla değişmesi mümkün değildir.

Bir başka anlatımla anılan döner sermaye birimlerinin faaliyetleri devreden KDV ile orantısız olacak derecede düşüktür. En büyük gelir ve gidere sahip birimler olan Tıp Fakültesi ve Diş Hekimliği Fakültesi Döner Sermaye Birimleri zaten KDV'den muaftır.

Birimlerin ve İşletmenin 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı'nda bulunan 13.972.058,61 TL'nin büyük bölümünün önümüzdeki dönemlerde mahsubu mümkün görülmemektedir.

BULGU 3: Faaliyette Bulunmayan Döner Sermaye İşletmelerinin Bulunması

Bazı döner sermaye işletme birimlerinin kuruluşundan bu yana herhangi bir faaliyette bulunmadığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner Sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin "a" fıkrasında Yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve

Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği belirtilmektedir.

Yine 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesine göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 'Kuruluş" başlıklı 2'nci maddesinde üniversite ve yüksek teknoloji enstitülerinde, ilgili yönetim kurulunun önerisi, Yükseköğretim Kurulunun onayı, Hazine ve Maliye Bakanlığının olumlu görüşü ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 'Faaliyet Alanları' başlıklı 3 üncü maddesinde ise;

"Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir. Bu işletmelerin;

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

d) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.

Döner sermaye işletmeleri, çalışmaları sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar." denilerek döner sermaye işletmelerinin yukarıda sıralanan faaliyetlerden bir veya birkaçına yönelik mal veya hizmet üretiminde bulunması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Güzel Sanatlar Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinin 17.10.2016 tarihinde, Hemşirelik Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinin ise 26.01.2018 tarihinde Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile kurulduğu ancak kuruluşundan bu yana herhangi bir faaliyetinde bulunmadığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 2'nci maddesinde de belirtildiği gibi döner sermaye işletmelerinin bu maddede sayılan mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi mal ve hizmet üretiminde bulunmayan işletmelerin durumlarının Üniversite Senatosunda değerlendirilerek, bu işletmelerin kuruluş amaçlarına göre mevcut durumları ile sonraki dönemlerdeki durumlarının tekrar gözden geçirileceğini ve uygun görüldüğü taktirde bazılarının kapatılabileceğini ifade etmiştir.

Dolayısıyla herhangi bir mal ve hizmet üretiminde bulunmayan söz konusu işletmelerin, bundan sonraki dönemlerde de üretime konu bir faaliyette bulunmaları söz konusu değilse, özellikle yılsonu itibariyle DMİS üzerindeki gereksiz işlem yükü ve hacminin azaltılması açısından kapatılmalarının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 4: Döner Sermaye İşletme Birimleri Arasında Gelir Transferi Yapılması ve Mali Tabloda Fazlalığa Neden Olması

Üniversitede, döner sermaye işletmesi dâhilinde gelir düzeyi iyi olan döner sermaye işletme birimlerinden mali durumu zayıf olan döner sermaye işletme birimlerine yıl içinde karşılıksız bağış ve transfer niteliğinde aktarmalar yapıldığı, bu işlemin sorunlara yol açtığı görülmüştür.

www.balioglu.net

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesi (a) fıkrasında: "*Yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabilir. ... Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirler, birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izlenir*" denilmektedir. Söz konusu Kanun maddesi hükmüne göre döner sermaye işletmesi faaliyetleri, gelir ve giderleri birimler itibarıyla ayrı ayrı takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde; Üniversite'de Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü altında çok sayıda döner sermaye birimi kurulduğu görülmektedir. Bu birimlerin kimisi hiç gelir elde edemezken kimisi çok az gelir elde etmekte, bazıları ise kendi giderlerinin çok üzerinde gelir elde etmektedir. Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde mali durumu iyi olan döner sermaye işletmeleri birimlerinden mali durumu zayıf olan döner sermaye işletmeleri birimlerine aktarma yapılmaktadır. Bu amaçla hiç geliri olmayan fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve uygulama araştırma merkezleri döner sermaye işletme birimi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca Üniversitenin özel bütçesinden karşılanması gereken bakım-onarım ve yapım işi, demirbaş alımı, tüketim malzemesi alımı vb. giderlerin döner sermaye kaynaklarından karşılandığı tespit edilmiştir. Bu yol genelde özel bütçe disiplini içinde alımı veya yapımı zor olan harcamalarda, özellikle eşik değerlerin altında kalmak veya %10 limitine takılmamak için doğrudan teminle

satın alım düşünüldüğünde tercih edilebilmektedir.

Örneğin, Açıköğretim Fakültesi döner sermaye biriminin ATABAUM'a fatura karşılığı ödediği 3.273.509,58 TL da toplama dâhil edildiğinde diğer birimlere 8.021.015,07 TL aktarmış; buna karşın diğer birimlerden 500 bin TL kaynak almıştır. Açıköğretim Fakültesi biriminin 2019 yılında net 114.913.169,11 TL faaliyet geliri, 3.144.095,02 TL dönem zararına rağmen bankada 2020 yılına devreden 21.056.899,61 TL nakdi bulunmaktadır. Bağışlanan bu miktarlar ödeyenler için gider olarak, alan birimler açısından gelir olarak kaydedilmektedir.

Birimler arasındaki borç niteliğinde olmayan karşılıksız transferlerin bir diğer ortaya çıkardığı sorun Üniversite Döner Sermaye İşletmesi'nin mali tablolarında gelir bölümünün 602 nolu Hesapta gerçekçi olmayan bir fazlalığa neden olmasıdır. Ve bütün olarak konsolide tablolar üzerinde karın ve paralel olarak giderin arttığı gibi bir izlenim yaratmaktadır. Zira konsolide gelir tablosu birimlerin mali tablolarının bir araya getirilmesinden oluşmaktadır. Bu bir araya getirme sırasında mükerrer miktarlar dışarıda bırakılamamaktadır. Nitekim İşletme'nin 2019 gelir tablosunun 602 Diğer Gelirler kaleminde tamamı transfer ve bağıştan kaynaklanan 20.805.888,32 TL bulunmaktadır ve bu miktar transferi alan birim için bir gelir durumundayken transferi yapan birim bakımından zaten edinilmiş olan gelirinden vazgeçme anlamını taşımaktadır. Transferi yapan birim bu miktarları Genel Yönetim Giderleri içerisinde 770.05.09.09 Diğer Transferler kalemine kaydetmektedir.

www.balioglu.net

Karşılıksız kaynak aktarımı ile ilgili "2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu" ve "2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik" incelendiğinde bu konuda herhangi bir düzenlemenin olmadığı görülmektedir. Ancak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca hazırlanarak 18 Haziran 2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve adı geçen Yönetmelik'i uygulamadan kaldıran Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in 8'inci maddesinin 7'nci bendine konan hüküm ile tıp fakültesi, diş hekimliği fakültesi ve sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları tarafından elde edilen gelirler hariç olmak üzere, döner sermaye işletmesine bağlı birimler arasında karşılıksız veya borç olarak kaynak aktarımı yapılabilme imkânı getirilmiştir. Yine de bu imkân dâhilinde yapılacak aktarmalarda bulguda açıklanan muhasebe sorunları sürecektir. Bu sorunların çözümü bakımından döner sermayeli kuruluşların muhasebe işlemlerini düzenleyen Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde de gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün Üniversitenin İç Kontrol Sistemi Çalışmalarına Dahil Edilmemesi	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ülke çapında tüm döner sermaye işletme müdürlüklerini ilgilendirmektedir.
Mekatronik İlaç Depolama ve İlaç Akış Yönetim Sisteminin (Robotik Sistem) Çalışmaması ve Atıl Halde Beklemesi	2017	Yerine Getirilmedi	Sistem kullanılmaya müsait değildir.
Açıköğretim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinde Taşınır Mevcutları ile Taşınır Kayıtlarının Tutarlı Olmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	
Tüketim Malzemelerinin Çıkışının Yapılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bu hususta bulgu yazılmıştır.

www.balioglu.net

www.balioglu.net

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ 2019 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. **ÖZET** **46**

2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU** **46**

3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU** **47**

4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI** **47**

5. **GENEL DEĞERLENDİRME** **47**

6. **DENETİM BULGULARI** **48**

www.balioglu.net

1. ÖZET

Bu rapor, Atatürk Üniversitesi'nin performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay *"hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim"* olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Atatürk Üniversitesi'nin hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2019 - 2023 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2019 yılı Performans Programı,
- 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

www.balioglu.net

Yapılan denetimler neticesinde Atatürk Üniversitesi'nin 2019 - 2023 dönemine ait Stratejik Planı, 2019 yılı Performans Programı, 2019 yılı Faaliyet Raporunun mevcut olduğu ve yasal süresi içerisinde mevzuattaki şekil şartlarına büyük ölçüde uygun şekilde hazırlanıp kamuoyuna sunulduğu görülmüştür.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

www.balioglu.net

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, Atatürk Üniversitesi'nin yayımladığı 2019-2023 dönemine ait Stratejik Plan, 2019 yılı Performans Programı ve 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2019 yılı performans denetimi kapsamında Atatürk Üniversitesi'nin yayımladığı 2019 – 2023 dönemine ait Stratejik Planı, 2019 yılı Performans Programı ve 2019 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Atatürk Üniversitesi'nin 2019 – 2023 dönemine ait Stratejik Planı incelendiğinde; planın zamanında yayımlandığı, genel olarak mevzuatta belirtilen şekil ve içeriğe uygun olarak hazırlandığı görülmüştür.

Atatürk Üniversitesi'nin 2019 yılı Performans Programı ile 2019 yılı Faaliyet

Raporunun mevcut olduğu, yasal süreleri içinde yayımlandığı ve genel olarak mevzuatta belirtilen şekil şartlarına uygun olduğu görülmüştür. Üniversite'nin hazırlamış olduğu Performans Programı ve Faaliyet Raporundaki performans bilgisi içeriğinin düzenlemelere uygun olduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM BULGULARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net